

اهداف دوسویهی ارتباط اعراب با باکو/ کدامیک نفع بیشتری می‌برد؟

جمهوری آذربایجان طی سال‌های گذشته تلاشی برای پیشبرد اهداف سیاسی و اقتصادی خود در منطقه بوسپله اعراب را داشته و در این بین امتیازاتی نیز به اعراب داده است.

آران نیوز: از مدت‌ها پیش اخبار رسانه‌های جمهوری آذربایجان مطالب زیادی را حول شیوخ عرب منتشر می‌کردند که به نوعی با اقتصاد و فرهنگ این کشور در ارتباط بوده است. یکی از اصول سیاست خارجی جمهوری آذربایجان توسعه متوازن با کشورهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای است. در منطقه، روابط جمهوری آذربایجان با روسیه، ترکیه و ایران محوریت دارد ولی در عین حال در چند سال گذشته باکو نرمش زیادی در برابر اعراب برای تنظیم رابطه با این کشورها نشان داده است. به عنوان مثال می‌توان به برخی از موارد زیر اشاره کرد:

شیوخ عرب مساجد مختلفی در نقاط مختلف جمهوری آذربایجان و به ویژه در مناطق محروم تاسیس کرده‌اند و طبیعتاً مروج مذاهب مطلوب خودشان در کشور شیعی آذربایجان هستند. بسیاری کسانی که در جمهوری آذربایجان می‌گویند "مسلمانم" اما در دومین کشور بزرگ شیعی در دنیا به روش اهل سنت نماز می‌خوانند و زندگی می‌کنند. جوانان می‌گویند از همین مساجد! دین را یاد گرفته‌اند. این یعنی در سال‌های گذشته عرصه‌های فرهنگی جمهوری آذربایجان بصورت تمام و کمال در اختیار ثروتمندان عرب بوده است. البته تمام حضور اعراب شیخ نشین به همین مساجد محدود نمی‌شود. همین چند وقت پیش بود که خبر از شکار حیوانات جنگل‌های "قوبا" توسط اعراب ثروتمند منتشر شد و آن قدر هم واکنش منفی شبکه‌های اجتماعی را در پی داشت که بالاخره چند تن از آن‌ها دستگیر و با پرداخت مبلغ ناچیزی دوباره آزاد شدند. صنعت توریسم در جمهوری آذربایجان و به ویژه در باکو وابستگی خاصی به مسافران عرب حاشیه خلیج فارس پیدا کرده است و تقریباً ماهانه آمار سفرهای توریستی اعراب به جمهوری آذربایجان منتشر می‌شود. بعد از ترک‌ها و ایرانی‌ها، اعراب سومین مسافران اماکن توریستی جمهوری آذربایجان هستند. کشورهای عربی خواهان واردات محصولات مواد غذایی و به‌ویژه محصولات کشاورزی جمهوری آذربایجان هستند. اخیراً شیخ دحیا بن ابراهیم رئیس شرکت‌های زنجیره‌ای "ریاض" و از اعضای خانواده سلطنتی این کشور گفته است که در باره‌ی محصولات کشاورزی تولید شده در جمهوری آذربایجان و کیفیت آنها اطلاعات کافی دارد و دولت بحرین آماده ایجاد بستر مناسب برای تاسیس فروشگاه‌های عرضه محصولات کشاورزی آذربایجان در این کشور می‌باشد. دیدگاه مشابهی را شیخ محمد بن راشد المکتوم حاکم دبی نیز بیان کرده است.

البته باکو در این میان اهداف مهمی برای توسعه مناسبات با اعراب به عنوان اعضای سازمان همکاری اسلامی تعریف کرده است. اعمال فشار بر ارمنستان و استفاده از لابی اعراب و کشورهای اسلامی برای حل مناقشه قره باغ از جمله این اهداف می‌باشد. اغلب کشورهای عربی همچون عربستان سعودی، امارات، قطر، کویت، بحرین و عمان در زمره کشورهای هستند که در ارمنستان سفارت ندارند و در روابط دوجانبه و اجلاس‌های بین‌المللی از مواضع جمهوری آذربایجان حمایت می‌کنند.

جذب سرمایه‌گذاری اعراب به‌خصوص کشورهای حاشیه خلیج فارس هدف دیگر آذربایجان در توسعه روابط با کشورهای عربی است. البته واقعیت این است که این هدف علیرغم سفرهای متقابل سران آذربایجان و کشورهای عربی هنوز محقق نشده و سرمایه‌داران عرب چندان انگیزه‌ای به حضور در جمهوری آذربایجان نیافته‌اند. هدف بعدی سیاست خارجی باکو در قبال اعراب، تلاش برای تأثیرگذاری بر قیمت نفت و گاز و مشارکت در تحولات راهبردی نفت و گاز است. زیرا به علت کاهش قیمت نفت، ارزش منات واحد پول ملی جمهوری آذربایجان کاهش یافته و برغم نارضایتی باکو از سیاست انرژی ریاض و حامیان آن، تلاش برای تأثیرگذاری بر قیمت نفت را ادامه می‌دهد. همچنین حکومت جمهوری آذربایجان در نظر دارد از قدرت لابیگری و ارتباطات گسترده اعراب در راستای تأثیرگذاری بر سیاست‌های آمریکا در قفقاز جنوبی استفاده کرده و بالانس قدرت در این منطقه را بین روسیه و ایالات متحده برقرار کند. در واقع آذربایجان سعی می‌کند تا در مقابل اتحاد استراتژیک روسیه و ارمنستان که تأثیر مستقیم بر روند حل مناقشه قره باغ دارد، با استفاده از همکاری با اعراب و آمریکا حداقل امکان از قدرت مانور روسیه و ارمنستان در این منطقه بکاهد.